

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ
Одељење уметности

Универзитет у Београду – Архитектонски факултет

100 година од рођења
архитекте **ИВАНА АНТИЋА**
(1923-2023)

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ SERBIAN ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS
Одељење уметности Department of Arts
Универзитет у Београду – Архитектонски факултет University of Belgrade - Faculty of Architecture

Међународни научни скуп
Scientific Conference

**100 година од рођења
архитекте Ивана Антића
(1923-2023)**

**100 years birth anniversary of the
architect Ivan Antić (1923-2023)**

4. децембар 2023. године
4 December 2023

Свечана сала САНУ, Кнеза Михаила 35, Београд
SASA Grand Hall, Knez Mihaila St. 35/II, Belgrade

Архитектонски факултет Универзитета у Београду Бул. краља Александра 73/II
Faculty of Architecture, University of Belgrade Bulevar kralja Aleksandra St. 73/II, Belgrade

НАУЧНИ ОДБОР

Председник: академик Милан Лојаница
Потпредседница: др Дијана Милашиновић Марић

Чланови: академик Бранислав Митровић,
дописни члан САНУ Милан Марић
проф. Владимир Лојаница
др Игор Марић
др Марта Вукотић Лазар
др Милан Попадић

SCIENTIFIC BOARD

President: Academician Milan Lojanica
Vice President: Dr. Dijana Milošević Marić

Members: Academician arch. Branislav Mitrović
Corresponding member of the SASA arch. Milan Marić
Prof. Vladimir Lojanica
Dr. Igor Marić
Dr. Marta Vukotić Lazar
Dr. Milan Popadić

ПРОГРАМ/PROGRAMME

4.12.2023.

Свечана сала САНУ (II спрат),

Кнеза Михаила 35, Београд

9.00 – 9.30 Пријава и регистрација учесника / Registration of participants
9.30 – 10.00 Свечано отварање / Opening Ceremony
Академик Милан Лојаница / Academician Milan Lojanica
Уводно излагање / Introductory presentation

Прва сесија / First Session

Председавају: *др Дијана Милашиновић Марић, др Игор Марић, академик Бранислав Митровић*
Chairs: *Dr. Dijana Milašinović Marić, Dr. Igor Marić, Academician Branislav Mitrović*

10.00 – 12.00

Др Милан Вујовић, дипл. инж. арх. *Кодови Антићевог дела*

Prof. Dr. Milan Vujović, Dipl.Ing.Arch, *Codes of Antić's work*

Др Милица Вујошевић, дипл. инж. арх. *Регионализам у Антићевом делу*

Dr. Milica Vujošević, Dipl.Ing.Arch, *Regionalism in Antić's work*

Др Владимир Мако, дипл инж. арх. проф. *Естетичка трагања архитекте Ивана Антића*

Prof. Dr. Vladimir Mačo, Dipl.Ing.Arch, *Aesthetic pursuits of the architect Ivan Antić*

Проф. др Милан Поподић, ист. ум. *Трајна савременост: шест деценија зграде музеја савремене уметности у Београду*

Prof. Dr. Milan Popadić, art historian, *Permanent modernity: six decades of the building of the Museum of Contemporary Art in Belgrade*

Dr. Paolo Tomasella, *Ivan Antić and the Relations with the Italian Functionalist Architecture*

Др Паоло Томасела, *Иван Антић и везе са италијанском архитектуром функционализма*

Др Мароје Мрдљаш, Андреа Чеко, истраживач и докторанд, *Спортски комплекс на Пољуду –*

архитектонска форма и артифицијелна топографија као средства формирања јавног простора

Dr. Maroje Mrduljaš, Andrea Čeko researcher and PhD student, *Stadion Poljud - architectural form and artificial topography as means of public space formation*

12.00 – 12.30 пауза за кафу / coffee break

Друга сесија / Second session

12.30 – 13.30

Др Тања Дамњановић, дипл. инж. арх. *Два музеја Ивана Антића*

Dr. Tanja Damjanović, Dipl.Ing.Arch, *Two museums of Ivan Antić*

Др Александра Мокрањац, дипл. инж. арх. *Архитектура Ивана Антића у контрапункту афирмације и оспоравања модернизма*

Dr. Aleksandra Mikranjac, Dipl.Ing.Arch, *The architecture of Ivan Antić in the counterpoint of the affirmation and challenging the modernism*

Проф. др Марта Вукотић Лазар, ист. ум. *Иван Антић: Републички секретаријат унутрашњих послова или о згради које више нема*

Prof. Dr. Marta Vukotić Lazar, art historian, *Ivan Antić: Republican Secretariat of Internal Affairs or about a building that no longer exists*

13.30 – 14.30

Промоција монографије АРХИТЕКТОНИЧНО архитекта Иван Антић/

Promotion of the monograph ARHITEKTONIČNO, architect Ivan Antić,

учесници/ participants:

Рецензент монографије АРХИТЕКТОНИЧНО, академик Бранислав Митровић

Reviewer of the monograph ARHITEKTONIČNO, Academician Branislav Mitrović

Историчар уметности проф. др Марта Вукотић Лазар, О монографији Архитектонично, архитекта Иван Антић

Art historian Prof. Dr. Marta Vukotić Lazar, About the monograph Arhitektonično, architect Ivan Antić

Аутори монографије АРХИТЕКТОНИЧНО: др Дијана Милашиновић Марић и др Игор Марић

Authors of the monograph ARHITEKTONIČNO: Dr. Dijana Milašinović Marić and Dr. Igor Marić

14.30 – 15.30 Коктел - ручак (Клуб САНУ у мезанину) / Lunch break (SASA Club in mezzanine)

17.00

Архитектонски факултет Универзитета у Београду /

Faculty of Architecture, University of Belgrade

Амфитеатар / Amphitheater

Поздравни говор / Greeting speech

Ана Никезић, продекан за наставу Архитектонског факултета Универзитета у Београду

Ana Nikezić, Vice Dean for Education at the Faculty of Architecture, University of Belgrade

Трећа сесија / Third Session

Председавају: Др Милан Вујовић, др Игор Марић, др Марта Вукотић Лазар
Chairs: Dr. Milan Vujović, Dr. Igor Marić, Dr. Marta Vukotić Lazar

Милица Петровић, *Однос конструкција-архитектура у опусу Ивана Антића*
Milica Petrović, *The relation between construction and architecture in Ivan Antić's work*

Марко Николић, *Модалитети заштите савремене архитектуре у делима Ивана Антића*
Marko Nikolić, *Modalities of protection of contemporary architecture in the works of Ivan Antić*

Дијана Милашиновић Марић, Игор Марић, Иван Рашковић, Бранислав Митровић,
Иван Антић као професор, колега, активни члан струковних удрижења
Dijana Milašinović Marić, Igor Marić, Ivan Rašković, Branislav Mitrović,
Ivan Antić as a profesor, colleague, active member of professional associations

18.00

Аула Архитектонског факултета
Aula, Faculty of Architecture

Владимир Лојаница, декан Архитектонског факултета: Отварање изложбе
Vladimir Lojanica, Dean of the Faculty of Architecture: Opening of the exhibition

Изложба АРХИТЕКТА ИВАН АНТИЋ-елементи, коју су приредили студенти Архитектонског факултета под руководством проф. Владимира Лојанице, ванр. проф. мр Зоран Абадић, асистент са докторатом Јелена Богосављевић/ ARCHITECT IVAN ANTIĆ-elements exhibition of the students from the Faculty of Architecture, University of Belgrade under mentorship of Prof. Vladimir Lojanica, Assoc. Prof. mr Zoran Abadić, Asst. Jelena Bogosavljević, PhD

Свечана сала / SASA Grand Hall

Део презентације чине панои, материјал са изложбе Архитектонично из 2018, која је одржана у галерији РТС-а у оквиру БИНЕ, као и документарни филм *Дисциплина архитектуре и слобода духа*, који је за РТС сценаристички осмислила др. Дијана Милашиновић Марић
The part of the presentation includes panels from the exhibition Arhitektonično which was held in the RTS gallery within BINA during 2018, as well as the documentary film/movie *Discipline of Architecture and Freedom of the Spirit* for the RTS scripted by Dijana Milašinović Marić

Коктел / Cocktail

арх. мр Милан Вујовић
редовни професор
Универзитет у Београду - Архитектонски факултет
Бул. краља Александра 73/2, Београд
milan-vujovic@mts.rs

КОДОВИ АНТИЋЕВОГ ДЕЛА $X=Y$

$X=Y$ је математичка формула којом се у простору дефинише права која дели први квадрант координатног система на две половине и која се „креће“ под углом од 45 степени у односу на ординату и апсцису (половина правог угла) Посматрајући и анализирајући пројекте и објекте архитекте Иве Антића може се лако уочити да се код неколико њих јавља структурална диспозиција у пројекту коју поред ортогоналне матрице чини и дијагонална, а која је постављена у односу на основну под углом од 45 степени.

Такви су објекти:

1. Музеј савремене уметности на Ушћу (Београд, 1965)
2. Спомен музеј „21. октобар“ (Крагујевац, 1975)
3. Хотел „Бреза“ (Врњачка Бања, 1977)
4. Републичко министарство унутрашњих послова (Београд, 1983)
5. Хајат-Југопетрол (Београд, 1989).

Дијагонала у Антићевој архитектури и чињеница њеног „присуства“ у простору биће анализирана као шифра за објашњење и разумевање ширег тумачења архитектонских идеја Иве Антића и као кодирана „потка“ иновативне архитектонске филозофије.

Прича о углу од 45 степени (дијагонали) требало би да послужи да се провери да ли се Антићев архитектонски опус, кроз примену једног необичног аналитичког критеријума, може додатно осветлити, декодирати и ставити у компаративну раван са другим делима његових претходника, савременика и следбеника.

Прича о геометрији, „осовинама“, растеру и бројевима је само једна од архитектонских прича, можда очигледнија и лакша за проучавање од неких других- сложенијих, као што су: значење, асоцијативност, симболика, тектоника, стил... и многе друге.

Али геометрија, а потом структура па пропорција, ред и хармонија представљају срж сваког вредног архитектонског дела.

Због тога, прича о геометрији јесте прича о чистоти идеје, о јасноћи става и о прецизности и концизности естетског израза. У случају архитектуре Иве Антића то је и прича о целовитости архитектонског концепта – јединству облика, садржаја и значења.

Кључне речи: потка, матрица, структура, геометрија, дијагонала

Др Милица Вујошевић, маг. инж. арх.
КАНА \ ко ако не архитект
milicavujosevic@yahoo.com

РЕГИОНАЛИЗАМ У АНТИЋЕВОМ ДЕЛУ

Регионална архитектура, архитектура прошлости и контекст обликују рад свих квалитетних архитеката, било да се они ка њима односе подржавајући их, имплементирајући њихове елементе у свој рад, или потпуно их игноришући, стварајући ка њима отклон и контраст у својим пројектима. Анализирајући стваралаштво архитекте академика Ивана Антића, може се утврдити значајно утемељење његовог дела у традицији наше средине, изражено кроз јединствену интерпретацију на њему својствен савремени начин. Анализа елемената архитектуре Ивана Антића указује на субјективни доживљај аутора према интерпретацији традиционалних форми и карактеристика овог поднебља.

Овај рад истражује тему регионализма у делима архитекте Ивана Антића, фокусирајући се на његову јединствену интерпретацију регионалне архитектуре и њен утицај на његово архитектонско стваралаштво. Антићеве радови представљају суптилан спој традиционалних регионалних елемената и савремених архитектонских тенденција. Овај рад анализира кључне аспекте Антићеве архитектуре, истражујући његове инспирације, технике и естетске принципе који су обликовали његове пројекте. Кроз анализу његових пројеката, као што су стамбене зграде на Булевару краља Александра у Београду, Дом пионира са зградом Радио-телевизије и малим позориштем у Таковској улици у Београду, Градска зубна поликлиника и стамбена зграда на углу ул. Књегиње Зорке и Светог Саве у Београду, Центар за спорт и рекреацију „25. мај“ у Београду, Музеј савремене уметности у Београду, Спомен-музеј „21. Октобар“ у Крагујевцу, те Дечји дом у Јарменовцима, биће приказано како је Антић реинтерпретирао традиционалне регионалне мотиве и материјале, прилагођавајући их потребама савременог друштва. Такође ће се размотрити и социокултурни аспекти регионализма у Антићевој архитектури, укључујући његов допринос очувању културног наслеђа и локалног идентитета.

Кроз ову анализу, рад ће истражити како Антићева архитектура отвара нове перспективе за разумевање регионализма и његову примену у савременом контексту. Такође ће се размотрити питања одрживости у његовим пројектима, пружајући увид у његову визију безвременске архитектуре у регионалном окружењу.

На крају, овај рад ће допринети дубљем разумевању регионализма у делима Ивана Антића и његовом доприносу у контексту савремене архитектуре. Проучавање Антићевих иновативних приступа регионализму може данас пружити инспирацију и смернице за архитекте, урбанисте и истраживаче који теже да оплемене свој архитектонски израз кроз реинтерпретиране и освежене регионалне елементе и перспективе.

Кључне речи: Иван Антић, савремена архитектура, традиција, форма, регионализам

др Владимир Мако
редовни професор
Универзитет у Београду - Архитектонски факултет
Бул. краља Александра 73/2, Београд
makovl@arh.bg.ac.rs

ЕСТЕТИЧКА ТРАГАЊА АРХИТЕКТЕ ИВАНА АНТИЋА

Истраживање има за циљ да анализира естетичке ставове које је у свом градитељству развијао архитекта Иван Антић, и преко којих је комуницирао суштинске односе свога градитељског дела и друштвених и културних вредности средине у којој је живео и радио.

У том смислу се може наслутити да је поред примарних јасно одређених и чврсто принципијелних одредница архитектонског обликовања и структурирања, Антић експериментисао идејама које су произилазиле из његовог посебног сензибилитета према непосредном природном и културном окружењу у којем су његова дела настајала.

Управо су ови могући идејни експерименти којима се Иван Антић по свему судећи бавио, значајни део његовог креативног и уметничког бића и културолошког потенцијала. Чини се да је великим делом и на овај начин Антић уобличавао свој архитектонски исказ, а у контексту манифестације одређених личних естетских визија.

Кључне речи: естетика, архитектура, културно окружење

Др Милан Попадић
редовни професор
Универзитет у Београду
Филозофски факултет Одељење за историју уметности
milan.popadic@f.bg.ac.rs

ТРАЈНА САВРЕМЕНОСТ: ШЕСТ ДЕЦЕНИЈА ЗГРАДЕ МУЗЕЈА САВРЕМЕНЕ УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ

Зграда Музеја савремене уметности у Београду, подигнута на основу пројекта архитеката Ивана Антића и Иванке Распоповић, отворена је за јавност 1965. године. Шест деценија касније, објекат је сачувао првобитну намену као и препознатљиву кристаломорфну структуру. Ипак, мало тога је у његовом окружењу остало непромењено. А промене су разноврсне: културне, друштвене, политичке, државне, урбанистичке. Број објеката у непосредној близини Музеја није се битно променио, али је мало тих „вршњака“ Музеја остало непромењено. Рецимо, некадашња Палата Федерације Социјалистичке Југославије сада је „Палата Србије“; некадашња кула Централног комитета Савеза комуниста Југославије удвојила се и постала пословни и тржни центар „Ушће“; парк у непосредном окружењу Музеја, некада шармантно „фовистички“ неуредан, сада је поткресан и присут игралиштима и спортским теренима, а нови садржаји – од којих су неки веома наметљиви – непретано се најављују. Хотел „Југославија“ тужна је сенка и имена и времена у коме је настао. Томе се могу додати и културни узлет шездесетих и седамдесетих, драматична друштвено-политичка дешавања с краја осамдесетих, трагична ратна разарања с краја деведесетих година двадесетог века, као и сталне транзиционе кризе двадесет првог века. У том и таквом, промењивом и нестабилном времену и простору, зграда Музеја је дакле остала углавном непромењена и стабилна, зрачећи нечим што би се могло да се назове „трајна савременост“. Циљ овог рада је да се испита тај специфични феномен, при чему под „трајном савременошћу“ у овом контексту подразумевамо доживљај актуелности и аутентичности, сврсисходности и кохерентности који упућује на архитектонске вредности које су у стању да претрају и најизазовније временске и просторне промене.

Кључне речи: Музеј савремене уметности, Иван Антић, Иванка Распоповић, друштвене и културне промене, „трајна савременост“

Paolo Tomasella, PhD, architect
Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia
Italy
paolo.tomasella@regione.fvg.it

IVAN ANTIĆ AND THE RELATIONS WITH THE ITALIAN FUNCTIONALIST ARCHITECTURE

(Ente Regionale per il Patrimonio Culturale del Friuli Venezia Giulia, Villa Manin di Passariano – Udine)

Alberto Mambriani, in his volume entitled *L'architettura moderna nei paesi balcanici* (Modern architecture in the Balkan countries), published in Bologna in 1970, on the cover presented for the readers the image of the Museum of Contemporary Art in Belgrade, a well-known work by Ivan Antić and Ivanka Raspopović (1960-1965). This is an episode very important for the most relevant monography that appeared in Italy in those years on the new architectural trends underway in the Balkans and especially in Yugoslavia of the time. Conditioned by the ideological contraposition of the period, this fact nevertheless represented the extraordinary testimony of the liveliness that animated the disciplinary debate of the time, both Italian and international, demonstrating all the importance that was assigned to the emerging architectural expressions and the perspective for a new urbanity that the architects in Serbia were proposing innovative solutions for Novi Beograd, a theme to which the book dedicated ample space. Mediated by ongoing international trends, the unusual creations certainly had resonance and repercussions in Italy too, where the architectural debate was looking for a balance between Le Corbusier tensions and the search for a path towards a "New regionalism". In the peninsula we will therefore talk about the birth of "Italian architectural Neorealism" tendencies, as a national reaction to the Modern Movement and whose recognized masters will be Mario Ridolfi, Carlo Aymonino, Ludovico Quaroni and Giovanni Michelucci.

Keywords: functionalism, international debate, thematic publications, regionalism, italian architectural Neorealism

Dr Maroje Mrduljaš, Andrea Čeko, istraživač, doktorant
Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
maroje.mrduljas@arhitekt.hr
andrea.ceko@arhitekt.hr

SPORTSKI KOMPLEKS NA POLJUDU – ARHITEKTONSKA FORMA I ARTIFICIJELNA TOPOGRAFIJA KAO SREDSTVA FORMIRANJA JAVNOG PROSTORA

Osme Mediteranske igre održane u Splitu 1979. godine (MIS) pokrenule su arhitektonsku i infrastrukturnu renesansu, jedinstvenu u povijesti grada, ostavljajući za sobom značajno sportsko, kulturno, društveno-ekonomsko i urbano nasljeđe gradu domaćinu i dalmatinskoj regiji. Taj sportski međunarodni događaj uključivao je planiranje, projektiranje i izgradnju sportskih ali i drugih javnih objekata. Planiranjem policentričnog razvoja Splita osmišljen je prostorni sustav međusobno povezanih gradskih podcentara u kojima su sportski kompleksi postali polazište za formiranje specifičnih asemblaža javnih programa. Svojom lokacijom, arhitektonskom artikulacijom, tehnologijom građenja i programskim prioritetom ističe se sportsko-rekreacijski centar u Poljudu s gradskim stadionom izvedenim prema projektu Borisa Magaša, kompleksom bazena izvedenim prema projektu Ivan Antića te drugim komplementarnim programima. Urbani značaj novog sportskog podcentra naglašen je njegovim smještajem uz Zrinsko-Frankopansku ulicu, preživjelu os rimske centurijacije koja je bila i prostorna osnova za sekvencu javnih građevina. Kao i drugi projekti u Splitu vezani za Mediteranske igre, i ovaj kompleks formirao je razmjerno zaokruženu urbanu cjelinu čija se fizionomija temelji na međuigri formalno snažnih arhitektonskih objekata i dinamično oblikovane artificijelne topografije koja na sebe prihvaća promjenjive urbane dinamike. Polazeći od drugačijih oblikovnih postavki utemeljenih u svojim prethodnim arhitektonskim interesima, i Magaš i Antić iskušavali su napredne konstrukcijske tehnologije i doprinijeli su formiranju sportskog foruma koji je postao važno urbano žarište i jedan od nositelja identiteta Splita.

Ključne riječi: Ivan Antić, Boris Magaš, Mediteranske igre Split 1979, sportski forum, javni programi, javni prostor

Тања Дамљановић Conley
Челопечка 7 стан 35
11000 Београд
tanja.d.conley@gmail.com

ДВА МУЗЕЈА ИВАНА АНТИЋА

У слојевитом опусу архитектке Ивана Антића, тешко је одредити да ли су његов лик и дело били важнији у домену пројектовања, или пак ширења архитектонске културе формирањем генерације студената инспирисаних у непосредном раду са њим. Ипак се, међу многим Антићевим заслугама и пројектима, у врх не само домаћих већ и светских достигнућа архитектуре могу ставити два ремек дела: Музеј савремене уметности на Новом Београду из раних 1960-тих и Музеј 21. октобра из средине 1970-тих - место комеморације жртвама незапамћеног нацистичког масакра над Србима у Крагујевцу. У другој половини двадесетог века, пројектовање музеја постао је најзахтевнији, а уједно и најелитнији задатак архитеката. Пракса која је претходила овом музејском буму сводила се махом на усељавање институција музеја у некадашње краљевске палате или више некоришћене административне зграде, тако да је задатак конципирања музеја инспирисао искорак у до тада невиђену сферу архитектонске имагинације. Широм западног света у време непосредно после Другог светског рата изникло је неколико пројеката музеја који су преокренули ток размишљања о овој типологији. За дивљење је да су музејски пројекти Ивана Антића не само пратили светска збивања, него антиципирани решења која ће постати узор и путоказ за стварање музејске архитектуре највишег светског ранга.

Кључне речи: архитектура музеја, ауторска архитектура, концепт модерног музеја, музеји у Србији у контексту светских токова друге половине 20. века.

Др Александра Мокрањац, дипл. инж. арх.
Самостални истраживач, сарадник на пројектима САНУ
aleksandra.mokranjac@gmail.com

АРХИТЕКТУРА ИВАНА АНТИЋА У КОНТРАПУНКТУ АФИРМАЦИЈЕ И ОСПОРАВАЊА МОДЕРНИЗМА

Проучавање и тумачење архивске грађе архитектуре Ивана Антића (1950–1970-их), основ је предметне студије која истражује и унутарње пројектантске мотиве, односе и рефлексије између различитих ауторских пројектних реализација. Издвојена четири тимска конкурсна остварења, иако садржајно-наменски и ликовно-обликовно разнородна, услед антагоно-несродних домена – стамбене и репрезентативне градње – илустративан су пример архитекту Антићу својствених, различитих нивоа преиспитивања модерних и вековно поступно развијаних приступа архитектури.

Пројекти Шест стамбених кула (1953–1958, Звездара), аутора архитектата Ивана Антића и Милутина Јеротијевића и Стамбеног дуо–блока (1963–1967/1970, улице Светог Саве/кнегиње Зорке), аутора архитектата Ивана Антића и Иванке Распоповић, разматрани су ближе – из истраживачке позиције методолошки укоренење у унутардисциплинарне капацитете архитектуре у промишљању, вредновању и унапређењу њене делотворности. Уочене су и протумачене нове релације/повратни утицаји са просторно-организационим идејама–водиљама Музеја савремене уметности (1960–1965), аутора архитектатонског тима Антић и Распоповић, и Комплекса Радио телевизије Београд, Дечјег културног центра и позоришта „Радовић“ (1963–1967), ауторског тима архитектата Ивана Антића и Мирослава Јовановића.

Почетне хипотезе потврђене су студијом. Антићев ауторски проседе сведочи пројектантско опредељење за прожимање два махом опречна контекста – услова/изазова локације и пројектног задатка. Упоредо – многоструко, доследно и ритмички усаглашен резултантни архитектонски исход архитекта Ивана Антића – нема искључив циљ само у конкретним објектима као таквим. Стожерна мотивацијска примарност код градитеља Антића визири стварање предлогака својеврсних нових урбаних форми. Управо стога постигнути нивои просторне рашчлањености и њихова вишезначна али јасно артикулисана стереометрија јесу подстицајни праобрасци даљих развојних праваца разрешења најсложенијих сплетова – функционалних и визуалних чворишта града.

Кључне речи: Архитектура Ивана Антића, преиспитивање канона модернизма, локацијска условљеност архитектуре, нове урбане форме

Др Марта Вукотић Лазар

Редовни професор

Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици

Филозофски факултет, Катедра за историју уметности

marta.vukotic@gmail.com

ИВАН АНТИЋ: РАПУБЛИЧКИ СЕКРЕТАРИЈАТ УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА ИЛИ О ЗГРАДИ КОЈЕ ВИШЕ НЕМА

Градитељски метод Ивана Антића, утемељен на сензибилитету и лакоћи уклапања различитих облика и садржаја, како међусобно тако и у контексту природног и градског пејзажа, у градитељском смислу развијен је у концепту зграде Републичког Секретаријата за унутрашње послове, реализоване 1983. године у улици Кнеза Милоша бр. 103 у Београду. Градитељ се нашао пред задатком усаглашавања објекта са постојећим ликовно-амбијенталним аспектом физичке и природне структуре градског ткива овог дела Београда и то са неколико важних и унапред задатих елемената. Зграда је подигнута на месту где се завршава леви фронт улице Кнеза Милоша, на терену познатом у топографском речнику старог Београда као Губеревац. Природне особине овог простора, који се налази на врачарској висоравни изнад Мостарске петље, као што су обриси падине према Аутопуту и отворене и дуге визууре ка Топчидерском брду и обалама реке Саве, управо овде долазе најснажније до изражаја. Новонастала зграда Републичког секретаријата за унутрашње послове, архитекте Ивана Антића, одавала је утисак као да је израсла из гребена изнад Аутопута, слично утиску који остављају, његов Спортско рекреативни центар „25 мај“ на Дорћолу, који као да се надности над Дунавом или Музеј савремене уметности, који као некада сојнице, лебди над мочварним тереном Београда на левој овали Саве. По просторно-обликовним квалитетима зграда је била у самом врху оних објеката који се нису посебно истицали у миљеу Београда. Објекат је 1999. године у НАТО агресији на СР Југославију и Београд више пута бомбардован и тешко оштећен. После деценија неизвесне будућности почело је рушење и овог објекта, чија је судбина, а сада је то све извесније, иста као и монументалне зграде Лудвига Томорија, са којом је некада формирала улазни портал у најлепшу градску авенију каква је улица Кнеза Милоша.

Кључне речи: архитектура, урбанизам, заштита, глобализација, Србија, Иван Антић

Милица Петровић, маг. инж. арх.
докторанд Универзитета у Београду - Архитектонског факултета
milica.petrovic.ml@gmail.com

ОДНОС КОНСТРУКЦИЈА - АРХИТЕКТУРА У ОПУСУ ИВАНА АНТИЋА

У архитектури Ивана Антића, повезујућа нит контекста и концепта пројекта је геометрија. Његови пројекти јединственог архитектонског израза, у смени различитих геометрија које се савршено комбинују у целину, и данас подстичу на дискусију.

Снажан архитектонски израз којим одишу сви пројекти архитекте Ивана Антића, резултат је креативности, знања и умећа аутора, као и отворености аутора за сарадњу са конструкторима који су његове идеје спроводили у дело. Кроз своју сарадњу са конструкторима успео је да реализује основну концепцију објекта - линију хоризонта, сагледавање целине, уклапање у контекст.

У овом раду фокус ће бити постављен на однос архитекте према конструкцији кроз анализу два сегмента његовог великог опуса - музејских објеката и спортско-рекреативних објеката, читањем графичких и текстуалних прилога пројеката, у којима се јасно сагледава однос конструкција-архитектура. Замисао о монументалним, а једноставним потезима при архитектонском обликовању захтевала је темељан и аналитичан приступ пројектовању конструкције, која је у реализацији увек била иновативна, као и сам архитектонски пројекат.

Јединствени језик функционалних целина које се просторно прожимају у свим Антићевим објектима, додатно је наглашен решењима конструктора са којима је сарађивао. Анализом изложбених објеката као једне, и спортских објеката као друге велике целине у Антићевом стваралаштву, овај рад тежи да прикаже остварено тројство архитектуре у његовим пројектима и однос који је архитекта имао према пројектовању конструкције.

Кључне речи: потез, целина, геометрија, контекст, монументалност

Др Марко С. Николић, дипл. инж. арх.
Ванредни професор
Универзитет у Београду – Архитектонски факултет
Департман за историју и теорију архитектуре и уметности
marko@arh.bg.ac.rs

МОДАЛИТЕТИ ЗАШТИТЕ САВРЕМЕНЕ АРХИТЕКТУРЕ У ДЕЛИМА ИВАНА АНТИЋА

Како се у истраживању и заштити културне и градитељске баштине највећа пажња посвећује средњовековном градитељству, и у новије доба античким римским локалитетима, наслеђе осталих историјских раздобља, а посебно савремена архитектура, нису адекватно валоризовани и заштићени. Одређени број грађевина изграђених у Београду од 1900. до 1914. у стилу сецесије су под заштитом државе, као и већи број оних везаних за модерни покрет између два светска рата. Међутим, изразито је мали број дела савремене архитектуре након Другог светског рата који су под заштитом.

Значајан број законом заштићених грађевина и комплекса савремене архитектуре данас је у веома лошем стању. Оснивањем радне групе за документовање и заштиту модерне архитектуре, као дела међународног do.co.mo.mo. 2011. покренуте су акције ка упућивању и едукацији јавности о вредностима модерне архитектуре и њеној популаризацији, као и представљање националног модерног покрета светској јавности. Радна група усмерена је ка изради националног регистра и на укључивању јавности у акције на заштити угроженог наслеђа 20. века.

У раду ће бити представљени проблеми и могућности заштите, ревитализације и презентације савремене архитектуре, а кроз анализу и валоризацију досадашњих приступа заштити најзначајнијих архитектонских дела Ивана Антића. Очекивани резултати везани су за покретање дискусије и изналагање адекватних решења за приступе заштити и ревитализацији архитектонских дела Ивана Антића, а у складу са међународним повељама и препорукама, принципима савремене заштите, као и успешним примерима из савремене праксе.

Кључне речи: Иван Антић, Заштита савремене архитектуре, Валоризација, Унапређење приступа заштити

Opus. Webb H. Lovell

100